

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne
Čj. MSP-468/2014-OD-SPZ/3
Počet listů: 3
Přílohy: 1

**Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno**

Věc: obv. M.A. – stížnost pro porušení zákona

Příloha: trestní spis Okresního soudu v Hradci Králové sp. zn. 5 T 15/2014

Podle § 266 odst. 1 tr. ř. podávám ve prospěch obviněného M. A.,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 3. 2014, sp. zn. 11 To 85/2014, kterým byla podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítnuta jako nedůvodná stížnost státního zástupce, směřující ve prospěch jmenovaného proti usnesení Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 24. 2. 2014, sp. zn. 5 T 15/2014, jímž bylo rozhodnuto, že se podle § 266 odst. 2, § 267 odst. 3 písm. c) a § 268 odst. 1, 4 a 5 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (dále „ZMJS“) uznává rozhodnutí Obvodního soudu v Offenburgu (Spolková republika Německo) ze dne 8. 2. 2013, sp. zn. 1 Cs 300 Js 17453/12, které nabylo právní moci dne 7. 3. 2013 a jímž byla M.A. uložena peněžitá sankce v celkové výši 400 EUR a povinnost nahradit náklady řízení ve výši 60 EUR, tj. celkem 460 EUR, za jednání spočívající v tom, že

„byl dne 2. 12. 2012 kolem 07.30 hodin podroben policejní kontrole v čekárně hlavního nádraží v Offenburgu, na ulici Hauptstrasse 4, 77654 Offenburg, přičemž bylo v jeho zavazadle zjištěno 10 tablet Subutexu á 8 mg, 6,5 g konopné živice, jakož i 2 květy konopí; dotčený věděl, že nemá u sebe povolení potřebné pro zacházení s omamnými látkami“.

Tím se M. A. dopustil úmyslného nedovoleného držení omamných látek, které je trestné podle § 1 odst. 1, § 3 odst. 1 a § 29 odst. 1 německého zákona o omamných látkách.

Okresní soud současně v intencích ust. § 268 odst. 2, 5 ZMJS vyslovil, že toto rozhodnutí se vykoná, a to v rozsahu 460 EUR, tj. 11.610,40 Kč.

Po seznámení s obsahem předmětného spisového materiálu konstatuji, že se závěry rozhodnutí okresního a krajského soudu se nelze v plném rozsahu ztotožnit, a to z následujících důvodů rozvedených pod body níže označenými.

I. Absence určitého výroku o povinnosti k náhradě nákladů řízení v uznaném rozhodnutí německého soudu.

Jak vyplývá z § 261 odst. 1 písm. a), c) ZMJS, podle (v dané věci aplikované) hlavy VI dílu 1 se postupuje při uznání a výkonu pravomocného rozhodnutí jiného členského státu (tedy předmětem uznání a výkonu je rozhodnutí jiného členského státu EU, nikoli osvědčení), kterým byl uložen peněžitý trest nebo pokuta, nebo kterým bylo rozhodnuto o povinnosti osoby, vůči níž takové rozhodnutí směřuje, k náhradě nákladů řízení, v němž byla osoba odsouzena za trestný čin nebo postižena za jiný delikt, ve prospěch státu.

Uznaným rozhodnutím Obvodního soudu v Offenburgu přitom byl M. A. uložen peněžitý trest ve výši 400 EUR a povinnost k náhradě nákladů řízení, jejichž výše však nebyla v tomto rozhodnutí vyčíslena, ale stalo se tak pouze v osvědčení.

Proto jmenovaný nemohl být v řízení o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu EU o peněžité sankci nebo jiném peněžitém plnění zavazován k povinnosti nahradit náklady řízení.

Pokud totiž povinnost uhradit peněžitou sankci nebo jiné peněžité plnění nevyplývá dostatečně určitě přímo z uznávaného rozhodnutí (nezáleží na tom, zda přímo z odsuzujícího rozhodnutí, nebo ze samostatného rozhodnutí o nákladech řízení navazujícího na odsuzující rozhodnutí), nelze ji v uznávacím řízení nad rámec uznávaného rozhodnutí přidávat, resp. určovat.

Je namístě rovněž doplnit, že tuto námitku uplatňoval státní zástupce již v písemném vyjádření a posléze i ve stížnosti proti usnesení okresního soudu, avšak tento soud se jí nezabýval vůbec a krajský soud pouze konstatoval, že postačí, pokud náklady řízení jsou uvedeny v osvědčení, neboť jednak platí principy důvěry v rozhodování tohoto typu agendy, jednak lze analogicky uvést, že ani v trestních věcech se v ČR při vydávání meritorního rozhodnutí neuvádějí náklady trestního řízení.

Paušálním odkazem na vzájemnou důvěru v systémy trestní justice členských států EU (viz rozsudek Soudního dvora EU z 11. 2. 2003 ve spojených věcech C-187/01 a C-385/01 H. G. a K. B., odst. 33) však nelze výkladové problémy tohoto typu řešit.

Analogie s českým trestním řízením potom není aplikovatelná, neboť nejde o to, jestli je o nákladech řízení rozhodováno přímo v meritorním rozhodnutí, nebo samostatně, ale o to, že v uznaném rozhodnutí Obvodního soudu v Offenburgu byl výrok o nákladech řízení učiněn (a to přímo v meritorním rozhodnutí), ale tento výrok je neurčitý, neboť neobsahuje specifikaci výše nákladů, které má M. A. uhradit.

Žádné další samostatné rozhodnutí o nákladech řízení německou stranou k uznání a výkonu předloženo nebylo a osvědčení, v němž byla výše nákladů řízení specifikována, nemá povahu rozhodnutí, ale jde o formulářovou žádost o uznání a výkon rozhodnutí.

Osvědčení je tedy pouze pomocným dokumentem, který má poskytnout stanovené informace o rozhodnutí o peněžité sankci nebo jiném peněžitém plnění a řízení, v němž bylo toto rozhodnutí vydáno, a tím usnadnit orientaci v rozhodnutí o peněžité sankci nebo jiném peněžitém plnění.

Z toho důvodu má také předepsanou jednotnou strukturu, zatímco forma a obsah rozhodnutí o peněžité sankci nebo jiném peněžitém plnění se v různých členských státech EU liší.

II. Výše nákladů řízení

Jak již bylo řečeno, výše nákladů řízení stanovená německou stranou v osvědčení činí 60 EUR, přičemž tato úhrada je požadována v souvislosti s uložením peněžitého trestu ve výši 400 EUR, resp. vedle tohoto peněžitého trestu.

Podle § 267 odst. 1 písm. f) ZMJS platí, že samosoudce neuzná rozhodnutí jiného členského státu, pokud uložený peněžitý trest nebo plnění je nižší než 70 EUR.

Citované ustanovení nedává zcela explicitní odpověď na otázku, zda uvedenou výši (70 EUR) musí překročit každá peněžité sankce nebo plnění zvlášť, nebo zda postačí, když ji překročí součet peněžitých sankcí nebo plnění uložených jedné osobě v jednom řízení.

V dané souvislosti jistě nelze přehlédnout účel čl. 7 odst. 2 písm. h) rámcového rozhodnutí Rady 2005/214/SVV ze dne 24. 2. 2005 (dále jen „rámcové rozhodnutí“) o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut [jehož vnitrostátní provedení v českém právním řádu představuje zmíněný § 267 odst. 1 písm. f) ZMJS], jímž je realizace zásady proporcionality, což v podmínkách citovaného rámcového rozhodnutí, které zahrnuje nejen uznávání a výkon rozhodnutí v trestních věcech, ale např. i uznávání a výkon rozhodnutí o pokutách ukládaných v rámci tzv. správního práva trestního, znamená odfiltrování zcela bagatelních rozhodnutí, tj. především rozhodnutí správních orgánů o pokutách.

Současně je však třeba dovodit, že jednotlivé druhy peněžitých sankcí nebo plnění mají rozdílné režimy výkonu (viz § 270 odst. 1 až 3 ZMJS).

To znamená, že podmínka ve smyslu § 267 odst. 1 písm. f) ZMJS musí být splněna pro každou peněžitou sankci nebo plnění zvlášť.

Popsané pravidlo však soudy činné ve věci nerespektovaly a ve vztahu k nákladům řízení uznaly nárok na plnění nižší než 70 EUR.

Připomínám rovněž, že také tuto námitku uplatňoval státní zástupce již v písemném vyjádření a posléze i ve stížnosti proti usnesení okresního soudu, avšak tento soud ji přešel mlčením a krajský soud dospěl k závěru, že § 267 odst. 1 písm. f) ZMJS se vztahuje pouze na peněžitý trest a nikoli na náklady řízení.

Se závěrem krajského soudu však nelze souhlasit, neboť v § 267 odst. 1 písm. f) ZMJS se hovoří nejen o peněžitém trestu, ale též o plnění, přičemž pojem plnění nepochybně zahrnuje i náklady řízení.

III. Poučení o právu na podání opravného prostředku proti uznanému rozhodnutí německého soudu.

Podle § 5 odst. 1 ZMJS mezinárodní justiční spolupráci nelze cizozemskému orgánu poskytnout, pokud by to bylo v rozporu s ústavním pořádkem ČR nebo s takovou zásadou právního řádu ČR, na které je třeba bez výhrady trvat.

Podle § 266 odst. 1 ZMJS platí, nepovažuje-li samosoudce osvědčení a rozhodnutí zasláné jiným členským státem za dostatečný podklad pro rozhodnutí o uznání a výkonu, požádá příslušný orgán tohoto členského státu, aby mu v jím stanovené lhůtě zaslal nezbytné dodatkové informace. Nezašle-li jiný členský stát dodatkové informace ve stanovené lhůtě, aniž by uvedl podstatné důvody, pro které tak neučinil, samosoudce řízení ukončí a o jeho ukončení vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu, státního zástupce, byl-li již ve věci činný, a obhájce, byl-li zvolen nebo ustanoven. Na tyto následky musí být příslušný orgán jiného členského státu upozorněn.

Podle § 267 odst. 1 písm. e) ZMJS samosoudce neuzná rozhodnutí jiného členského státu, pokud takové rozhodnutí bylo vydáno v řízení vedeném v nepřítomnosti osoby, vůči níž směřuje, není-li dále stanoveno jinak.

Podle § 267 odst. 3 písm. c) ZMJS rozhodnutí jiného členského státu lze uznat, i když je dán důvod pro neuznání uvedený v § 267 odst. 1 písm. e) ZMJS, pokud osoba, vůči níž takové rozhodnutí směřuje, poté, co jí bylo osobně doručeno rozhodnutí a byla výslovně poučena o svém právu na nové projednání věci nebo právu na podání opravného prostředku, jejichž využití umožňuje její účast v novém nebo opravném řízení, opětovné posouzení nebo přezkoumání věci a provedení nových důkazů a může vést ke změně původního rozhodnutí, se takového práva výslovně vzdala, nebo je v příslušné lhůtě neuplatnila nebo opravný prostředek vzala zpět.

Německá strana v osvědčení deklarovala, že věc byla projednána v písemném řízení, tj. v nepřítomnosti M.A. [viz § 267 odst. 1 písm. e) ZMJS], s tím, že však jmenovaný byl v souladu s německým právem poučen o právu na podání opravného prostředku [viz § 267 odst. 3 písm. c) ZMJS].

Obecně vzato není důvod tvrzení německé strany, že rozhodnutí Obvodního soudu v Offenburgu (včetně poučení o právu na podání opravného prostředku) bylo M. A. doručeno, zpochybňovat.

Nicméně v situaci, kdy k osvědčení bylo toto rozhodnutí připojeno pouze v němčině (jakkoli překlad rozhodnutí nemusí odsuzující stát k osvědčení přikládat), je třeba vyhodnotit, jestli bylo toto rozhodnutí M. A. doručováno v češtině nebo v němčině, resp. zda jmenovaný rozumí německy.

Pokud by mu totiž bylo doručeno pouze v němčině a pokud by němčině nerozuměl, nebylo by možné učinit závěr, že byl řádně poučen ve smyslu § 267 odst. 3 písm. c) ZMJS.

Pro úplnost je třeba dodat, že čl. 5 odst. 3 Úmluvy o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy EU z 29. 5. 2000 stanoví, že: „Lze-li předpokládat, že adresát nezná jazyk, ve kterém je písemnost vyhotovena, je třeba přeložit ji nebo alespoň její důležité části, do jazyka (jednoho z jazyků) členského státu, na jehož území se adresát nachází. Pokud je orgánu, který písemnost vydal, známo, že adresát zná pouze jiný jazyk, musí být písemnost nebo alespoň její důležité části přeloženy do tohoto jiného jazyka.“

Současně doplňuji, že pochybnosti vyvolává též poučení v rozhodnutí Obvodního soudu v Offenburgu v tom smyslu, že písemné vyjádření (zřejmě odpor proti trestnímu příkazu) musí být podáno v němčině.

Lze zmínit, že státní zástupce v písemném vyjádření i okresní soud vycházeli z osvědčení a považovali podmínku uvedenou v § 267 odst. 3 písm. c) ZMJS za splněnou, krajský soud se touto otázkou, která nebyla ve stížnosti státního zástupce obsažena, nezabýval vůbec.

Za této situace byla rozhodnutí obou soudů přinejmenším předčasná, neboť za účelem odstranění pochybností o jazyku, v němž bylo rozhodnutí Obvodního soudu v Offenburgu (včetně poučení o opravném prostředku) M. A. doručováno, měly být vyžádány dodatkové informace postupem upraveným v § 266 odst. 1 ZMJS.

Odstranění této pochybnosti bylo významné nejen v návaznosti na zkoumání důvodu pro neuznání rozhodnutí podle § 267 odst. 1 písm. e), odst. 3 písm. c) ZMJS, ale též v návaznosti na existenci obecného důvodu pro odmítnutí mezinárodní justiční spolupráce podle § 5 odst. 1 ZMJS, který spočívá v rozporu s ústavním pořádkem ČR nebo s takovou zásadou právního řádu ČR, na niž je třeba bez výhrady trvat, a jenž pokrývá veškeré postupy podle ZMJS, takže se uplatní i v řízení o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu EU o peněžité sankci nebo jiném peněžitém plnění, i když není ve výčtu důvodů pro neuznání v § 267 odst. 1 ZMJS výslovně uveden.

Důvod pro odmítnutí mezinárodní justiční spolupráce podle § 5 odst. 1 ZMJS nepochybně zahrnuje i právo na tlumočnicka v trestním řízení.

Nad rámec těchto věcných pochybení lze výroku usnesení okresního soudu vytknout také některé formální vady.

Podle § 268 odst. 1 ZMJS, nejde-li o případ uvedený v § 264 odst. 2 nebo 3 ZMJS nebo v § 266 odst. 1 ZMJS, anebo není-li dán důvod pro neuznání rozhodnutí jiného členského státu, samosoudce uzná takové rozhodnutí na území ČR a současně rozhodne, že se peněžité sankce nebo jiné peněžité plnění uložené tímto rozhodnutím vykoná.

Podklad pro uznání rozhodnutí jiného členského státu EU o peněžité sankci nebo jiném peněžitém plnění skýtá ustanovení § 268 odst. 1 ZMJS, podklad pro přepočtení peněžité sankce nebo jiného peněžitého plnění z cizí měny na českou měnu ve výroku uznávacího rozhodnutí je obsažen v § 268 odst. 5 ZMJS.

V daném případě však byl v uznávacím výroku vedle § 268 odst. 1 a 5 ZMJS nadbytečně uveden § 266 odst. 2 ZMJS (který upravuje povinnost soudu rozhodnout bez zbytečného odkladu a vyžádat si písemné vyjádření státního zástupce a možnost nařídit veřejné zasedání), § 267 odst. 3 písm. c) ZMJS [který stanoví výjimku z důvodu pro neuznání podle § 267 odst. 1 písm. e) ZMJS] a § 268 odst. 4 ZMJS (který stanoví možnost snížit výměru peněžitého trestu nebo pokuty).

V uznávacím výroku naopak mělo výslovně zaznít, že se rozhodnutí Obvodního soudu v Offenburgu uznává „na území ČR“ (viz § 268 odst. 1 ZMJS).

Vykonávací výrok současně měl být v souladu s § 268 odst. 1 ZMJS formulován tak, že se vykoná nikoli „toto rozhodnutí“, ale peněžité sankce nebo jiné peněžité plnění uložené uznaným rozhodnutím jiného členského státu EU (jednotlivé sankce nebo peněžité plnění je třeba ve vykonávacím výroku rozlišovat, a nikoli sečíst dohromady, neboť mají rozdílný režim výkonu – viz § 270 odst. 1 až 3 ZMJS).

Nebylo-li rozhodováno o přeměně peněžitého trestu na pokutu, odkaz na § 268 odst. 2 ZMJS ve vykonávacím výroku byl potom nadbytečný.

Závěrem pro úplnost dodávám, že podle § 12 odst. 10 tr. ř. se trestním řízením rozumí i řízení podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních a podle § 3 odst. 1 tohoto zákona, nestanoví-li ZMJS jinak nebo není-li jím některá otázka upravena, použije se trestního řádu.

Není tedy pochyb, že stížnost pro porušení zákona lze podat i proti rozhodnutím učiněným podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

Proto **navrhují**, aby Nejvyšší soud:

1. podle § 266 odst. 7 tr. ř. odložil výkon rozhodnutí, proti němuž je podána stížnost pro porušení zákona,
2. podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 3. 2014, sp. zn. 11 To 85/2014, byl porušen zákon v neprospěch M. A, a to v ust. § 147 odst. 1 a § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř., a v řízení předcházejícím rovněž v ust. § 5 odst. 1, § 261 odst. 1 písm. c), § 267 odst. 1 písm. e), f), odst. 3 písm. c), § 268 odst. 1 ZMJS,
3. podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené rozhodnutí zrušil a zrušil i usnesení Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 24. 2. 2014, sp. zn. 5 T 15/2014, jakož i další rozhodnutí na tato rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
4. podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal Okresnímu soudu v Hradci Králové, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [11 Tz 52/2016](#)